

زندگی راحت مجردی در جایی دور از وطن

محبوبه حسین زاده

زندگی مجردی در شهری که در ورودی بیشتر مجتمع‌های آپارتمانی آن تابلوهایی نصب کرده‌اند که اجاره‌خانه به دانشجویان، مجردان و افراد خارجی ممنوع است، شاید در نگاه اول کار سختی به نظر برسد. ولی این شرط غیرقانونی آنقدرها هم جدی نیست مگر اینکه ساکنان مجتمع دلخوشی از جوان‌های ایرانی نداشته باشند و خوشبختانه در مجتمع نوساز مشرف به جنگل که همان روز دوم اقامتم در هند تصمیم به سکونت در یکی از آپارتمان‌های آن گرفتم، هنوز این اتفاق نیفتاده بود. در ایران هم سال‌ها مجرد زندگی کرده بودم و شروط نانوشته صاحبخانه‌ها را کاملاً حفظ بودم: «دخترم، توی این مجتمع، خانواده‌های با آبرو زندگی می‌کنند! مراقب رفت و آمدها و میهمانی‌هایت باشی تا خدای ناکرده، مشکلی ایجاد نشود». اینجا اما اصلاً از این شرط و شروط خبری نبود و برخلاف ایران، همسایه‌های در ظاهر مدرن اما بی‌نهایت سنتی می‌دانستند که باید به حریم خصوصی دیگران احترام بگذارند و کمی بعدتر بود که متوجه شدم برخی دختر و پسرهای جوان ایرانی با هم زیر سقف یکی از همین بی‌نهایت آپارتمان‌های شهر و بدون نگرانی از قضاوت و کنجکاوای همسایه‌ها زندگی مشترک به اصطلاح مجردی را تجربه می‌کنند. هرچند شدیداً تلاش می‌کنند تا این واقعیت را از والدین‌شان که کیلومترها دورتر در ایران زندگی می‌کنند، مخفی نگه دارند. در همان روز دوم، متوجه

واقعیت دیگری هم شدم. دیگر احتیاج نیست که اشغال‌ها را ساعت نه شب بیرون در بگذارم. هر روز صبح زنان خدمتکاری که مسوول تمیز کردن راهروها، راه پله‌ها و حیاط بزرگ مجتمع‌های مسکونی هستند، اشغال‌ها را تحویل می‌گیرند. ولی فقط کافی است یک روز اشغال‌ها را پشت در نگذاشته باشی، آنقدر زنگ می‌زند و منتظر می‌ماند تا بالاخره در را باز کنی و توضیح بدهی که مگر کارخانه تولید اشغال‌داری و آیا یک نفر آدم هر روز باید زباله تولید کند؟ البته مطمئن هستم که هیچ‌کدام از کلماتم را نمی‌فهمند و دوباره تکرار می‌کنند: «کتر!» و اینجاست که همان کلمه «هپی» مشهور هندی، بهترین جواب است. زندگی مجردی در هند، خوبی‌های خاص خودش را دارد. به دلیل هزینه‌های مناسب قیمت مسکن، مجبور نیستی مثل ایران روزها و ماه‌ها دنبال خانه با مناسب کوچکی بگردی. می‌توانی به راحتی در یکی از مجتمع‌های نوساز دارای استخر و سالن ورزش آپارتمانی یک یا دو خوابه اجازه کنی. از طرف دیگر نگران تمیز کردن خانه هم نیستی و می‌دانی چند دقیقه بعد از اینکه خسته و کلافه از دانشگاه برمی‌گردی، زن خدمتکار از راه می‌رسد و با جاروی عجیب غریب هندی به صورت نشسته همه جای خانه را جارو می‌کشد و بعد هم در چند دقیقه کوتاه همه جا را دستمال می‌کشد و همه این کارها را با مایه حدود ۱۰ هزار تومان دستمزد انجام می‌دهد. دیگر اینجا فرق چندانی نمی‌کند که زن باشی یا مرد، متاهل باشی یا مجرد، چون خارجی بودن بر همه اینها اولویت دارد. وقتی تصمیم می‌گیری چند روزی به شهری دوردست سفر کنی، برای هیچ متصدی هتلی مهم نیست که تو مجردی یا متاهل یا چه نسبتی بین شما و مرد یا زن همراهمان وجود دارد. مهم نیست وقتی می‌خواهی بلیت قطار یا اتوبوس رزرو کنی، یک زن مجرد تنها هستی یا متاهل؛ می‌توانی هر صندلی که خواستی بنشین بدون اینکه نگران بروز مزاحمت از جانب دیگر مسافران باشی. زندگی مجردی در هند با احساس خوب امنیت و آرامش همراه است؛ چون می‌دانی که برخلاف سرزمین مادری‌ات، اینجا دیگر قرار نیست جنسیت و مجرد بودنت برایت دردسرساز شود.

مردان چینی با زنان مستقل نمی‌سازند

«سام ریوز» مردی است که به مدت هشت سال در چین زندگی کرده و در نهایت تجربیات خود از زندگی در چین را در قالب کتابی با عنوان «زراهای ارتباط برقرار کردن در چین» منتشر کرده است. این کتاب در مورد ازدواج با زنان چینی و شیوه برقراری ارتباط با آنها برای مردان غربی است. در بخشی از این کتاب او به استقلال طلبی در میان زنان چینی اشاره می‌کند و البته فراموش نمی‌کند که بگوید مردان چینی چندان به این روحیه علاقه‌مند نیستند. «در کشور چین زندگی مستقل موضوعی لوکس و تشریفاتی است، این است که چندان بی‌ربط نیست اگر مردم در چین تمایل چندانی به آن نداشته باشند و حتی معتقد باشند که این شیوه از زندگی می‌تواند برای آنها مشکلاتی به دنبال داشته باشد که ترجیح می‌دهند با آنها مواجه نشوند. اینجاست که اگر از یک مرد چینی بپرسید آیا مایل است با خانمی که بسیار جذاب و تحصیل‌کرده و تواناست و در ضمن به طور مستقل و بدون حضور خانواده‌اش زندگی می‌کند، ازدواج کنی، پاسخش نه! خواهد بود. پاسخ او چندان قانع‌کننده نیست، او به شما خواهد گفت که این زن برای او زیادی مستقل است و دلش می‌خواهد با زنی زندگی کند که راحت‌تر بتواند او را کنترل کند. حالا شما دوباره

از او بپرسید یعنی شما زنی را که مانند پرنده‌ای در قفس است به یک زن مستقل ترجیح می‌دهید و در غالب موارد پاسخ این خواهد بود: بله!!!! با این حال و با وجود این روحیه مردان چینی، مدرنیته به چین هم رسیده و زنان چینی حالا دل‌شان نمی‌خواهد مانند پرنده‌ای در قفس زندگی کنند، آن هم با مردانی که پرنده‌های در قفس را می‌بسنند. این است که تعداد زیادی از این زنان ترجیح می‌دهند با مردان غربی ازدواج کنند. این استقلال‌طلبی برای زنان چینی تبعاتی را نیز به دنبال دارد، از جمله اینکه آنها نتوانند شوهری پیدا کنند و البته دقت کنید که ازدواج کردن برای دختران چینی هنوز موضوع بسیار مهمی است. در نتیجه وقتی در روابط چینی‌ها دقت می‌کنیم؛ به این نتیجه می‌رسیم که قوت گرفتن حس استقلال طلبی در زنان و در نتیجه زندگی مستقل و به تنهایی آنها به این منجر می‌شود که به سختی بتوانند شوهری بیابند که به اندازه کافی آینده‌نگر باشد و در مجموع شوهری باشد که بتواند روی ازدواج با او حساب کنند. این البته تنها یکی از مشکلاتی است که تشدید حس استقلال طلبی در میان زنان و بالتبع در جامعه چین به وجود می‌آورد. بر اساس مطالعه‌ای که من در میان زنان چینی انجام دادم، در جامعه آماری من در حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد از زن‌ها به لحاظ علاقه‌مندی‌ها شبیه به هم بودند. البته ممکن است بگوئید یکی از آنها از طعم شیرین خوشش می‌آید و دیگری از طعم تند، منظور من اما دقیقاً شخصیت زنی است که آنها را بررسی کرده‌ام. در هر حال چیزی که به نظر می‌رسد این است که در زمانی که به نظر می‌رسد بسیاری از زنان چینی بیش از گذشته به استقلال طلبی روی آورده‌اند و بیش از گذشته با جامعه چین که دیدگاه‌های آن سنتی مانده است، دچار درگیری و مشکل هستند اما در عین حال بسیاری از آنها نیز ترجیح می‌دهند به جای دست و پنجه نرم کردن با مشکلات زندگی به تنهایی، مانند مادران‌شان همسری انتخاب کنند و به شوهر کردن رضایت می‌دهند با همان علاقه‌های قدیمی.»

در دنیای عرب زندگی مجردی دختران تابو است

لازم نیست حتماً در اروپا و آمریکا زندگی کرده باشید تا ببینید که زندگی مجردی جزئی جدایی‌ناپذیر از زندگی مردم این مناطق است، تا آنجا که اگر در فیلمی یا سریالی ببینید که زنی یا مردی هنوز با پدر و مادرش زندگی می‌کند، به سرعت به دنبال مشکلی که او می‌گردد. گویی با فرهنگ زندگی در آن قسمت از دنیا مردان و زنان معمولی با والدین زندگی نمی‌کنند و به‌طور عمده مستقل هستند تا جایی که اگر بچه‌ها هم بخواهند در خانواده بمانند، والدین خود را ملزم می‌دانند آنها را وادار به زندگی مستقل کنند. در هر حال اهل هر جای دنیا که باشید و با هر فرهنگی، مجردی زندگی کردن برای آنها به تازگی تازه نوجوانی را پشت سر گذاشته‌اند، با همه دشواری‌هایش موضوع جالب و غریبی است، اینکه خودت و فقط خودت مسوول همه تصمیم‌گیری‌ها و رفتارهایت باشی و ناچار به تنهایی برای زندگی برنامهریزی کنی، با وجود این در خاورمیانه عربی این موضوع از قاعده‌های معمول سایر نقاط دنیا تبعیت نمی‌کند. اساساً زندگی مجردی در خاورمیانه موضوع تازه‌ای است. هنگامی که از خانه‌های مجردی در خاورمیانه عربی صحبت می‌کنیم باید به این نکته توجه داشته باشیم که در

این قسمت از دنیا مردم کمتر تنها زندگی می‌کنند و به لحاظ فرهنگی خانواده‌های پرجمعیتی که حتی فرزندان بعد از ازدواج نیز در کنار خانواده‌ها زندگی می‌کنند، چیزی معمول است. عرب‌ها فرهنگ جمعی دارند. در خاورمیانه زنان و مردان بعد از تحصیل ترجیح می‌دهند در کنار خانواده‌شان زندگی کنند، به همان شیوه‌ای که سال‌های سال در دوران کودکی و نوجوانی زندگی کرده بودند. البته این سرنوشت محتوم همه جوانان عرب نیست و تعدادی از آنها می‌توانند از این فضای به شدت فامیلی خارج شوند. در بسیاری موارد اما برای خروج از چنین فضایی تنها دو راه وجود دارد: ازدواج یا تحصیل در خارج از کشور. در سایر کشورهای دنیا اینکه دختری یا پسری در ۱۸ سالگی به شکل مستقل زندگی کند، پدیده‌ای عادی است اما در میان عرب‌های جوان این چندان مورد قبول نیست. اما امروزه جوانان دلایلی دارند که این شیوه‌ای را که سال‌های سال است، در فرهنگ آنها جا افتاده است، تغییر دهند. یکی از مهم‌ترین این دلایل آن است که جوانان خاورمیانه بیش از گذشته به تحصیل در کشورهای خارجی می‌پردازند، این است که هم خود آنها و هم خانواده‌هایشان طی سال‌ها، این شیوه از زندگی را پذیرفته‌اند. اما در جایی که مردان جوان عرب ساده‌تر از قبل به زندگی مجردی روی آورده‌اند، این موضوع برای زنان جوان کاملاً دست‌نیافتنی است و حتی نوعی تابو محسوب می‌شود. عرف این کشورهای عربی نمی‌تواند بپذیرد دختری که خانواده‌اش می‌تواند خانهای آبرومند برایش فراهم کنند، مجرد زندگی کند. در کشورهای عربی خاورمیانه هنوز حرف مردم موضوعی تعیین‌کننده است و اگر دختری مستقل در خانه مجردی دیده شود، قضاوت مردم این خواهد بود که خانواده دختر از پس او بر نمی‌آیند و این در این جامعه سنتی اتفاق خوبی نخواهد بود.